

ERDÉLYI LAP

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA, I., Disztér 2. tp.
Budapest

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lejt.
Magyarországon: Egész évre 90 P. félévre 45 P. negyedévre 25 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRÁS

Az uralkodó rádióbeszédben szólott az országhoz

**— Azt kívánom mindenkitől, hogy minél kevesebb
önzéssel munkálkodjék, — mondotta a királyi szózat**

Bukarest. Saját tud. A bukaresti rádió bevezette programjába a nemzet egy óráját s ezt a programszámot az uralkodó avatta fel tegnap mondott rádióbeszédével.

— Kétségtelen, — mondotta többek között, — hogy a mi hazánk, mint mondhatni, a világ minden országa, nagy nehézségeken megy át. Ezek a nehézségek mindenkitől egyaránt türelmet és bizalmat igényelnek. A román nép multja megmutatja, hogy van türelme és hogy tud bízni jövőjében. Románia a fejlődés meredélyén halad felfelé és mint minden kaptatón, vannak helyek, ahol a teher, amelyet cipel, nehezebbnek érzik. Azért mégis felfelé kell haladnunk a haladás útján. A jövő felé irányított tekintetünket néha fordítsuk vissza a megtett útra is, s akkor minden románnak büszkeség fogja eltölteni a lelkét. Mi itt Európa keletén az a fal voltunk, amely ellen annyi támadás feszült és mi mégis rendületlenül megmaradtunk, betöltve történelmi hivatásunkat. Azonban nem kell

azt hinnünk, hogy már nincs végezni való munka számunkra. Mindenki kötelessége, hogy szüntelenül munkálkodjék az ország nagy gazdagságainak gyümölcsöztetésén. Ebben a munkában szükség, hogy ne uralkodjék féltékenység azok között, akik együtt álltak munkába, hanem az az egészséges törekvés legyen vezérük, hogy ne a maguk, hanem az ország haladására dolgozzanak. Nem engedhető meg, hogy személyi érdekek ütközzenek össze, közös erőfeszítéssel, vállvetve kell megvalósítani a haza felvirágoztatásának nagy művét.

— Arról az órhelyről, amelyen én állok, azt kívánom mindenkitől, hogy minél kevesebb önzéssel munkálkodjék s akkor az eredmény nem maradhat el. Minden hazaszerető embernek ez legyen a jelszava: munka és optimizmus, mert ne feledjük: a víz elfolyik, a kövek megmaradnak, a nehézségek elmúlnak, de megmaradnak a szolid és becsületes megvalósítások.

Titulescu és Leftics külügyminiszterek háromórás megbeszélései Szabadkán

**Előkészítették a kisantant szinajai tárgyalásait.
Titulescu hazaérkezett és gúnyosan nyilatkozott
az olasz külpolitikáról**

Bukarest. Saját tud. Titulescu, miután három napot tartózkodott a Lidón, elindult Románia felé és szombaton délután 4 órakor Jugoszláv területre érkezett. A határig Guranescu belgrádi román követ és Paul Atanasiu katonai attasé mentek eléje s együtt folytatták útjukat Szabadka felé. Ugyanahhoz a vonathoz kapcsolták Marioara jugoszláv királyné vagonját is, aki Blédből Belgrádba utazott.

Vasárnap reggel 7 órakor érkezett meg a román külügyminiszter Szabadkára, ahová két órával később befutott Leftici jugoszláv külügyminiszter vonata is. A két államférfiu rövid látogatást tett a városban, majd visszatértek különvagonjukhoz az állomásra, ahol délután 3 óráig tanácskoztak, végül a következő közös közleményt adták ki:

Felhasználtuk szabadkai találkozásunkat arra, hogy eszmecserét folytassunk az általános európai helyzetről, ahogy az a legutóbbi események világában megjelenik. Mint mindig, úgy most is, megállapíthatjuk, hogy nézeteink tökéletesen egyeznek az összes megvitatott kérdésekben. Megbeszéléseinket Benessel együtt fogjuk folytatni, a második kötelező évi összejövetel alkalmával, ami Szinaján lesz szeptember 25-ével

kezdőddőleg, nem pedig Genfben, ahogy ezt junius hónapban elhatároztuk.

Délután 3 és 4 óra között a két külügyminiszter meglátogatta Palics fürdőhelyet, ami Szabadkától néhány kilométerre van, azután azzal váltak el, hogy rövid idő múlva ismét találkoznak Szinaján.

Ellentétek a hivatalos osztrák vezetők között

— Starhemberg herceg a faszizmus mellett, Winkler alkancellár ellene —

(Bécs). Starhemberg herceg, a Heimwehr vezére vasárnap Kufsteinban egy zászlóavatási ünnep alkalmából érdekes beszédet mondott. Kijelentette, hogy teljes erejéből támogatja Dollfussot, de Dollfusstól megkívánja, hogy kíméletlen erővel lépjen fel a baloldali pártok ellen.

Egyidejűleg Grácban Winkler alkancellár beszélt. Fejtette, hogy Dollfussnak választania kell a faszizmus és a demokrácia között. Ha a faszizmust választja, akkor Winkler kilép a Dollfuss-kormányból.

A gráci gyűlés alkalmából a nemzeti so-

Az úton, Szabadka és Nagykikinda között nyilatkozatot kértek Titulescutól az újságírók.

— Azt akarják Önök, — felelte Titulescu, — hogy Jorga megint a szememre vessen, hogy reklámot csináljak magamnak? Azonban annyit mégis közölhetek, hogy azért jövök az országba, mert informálni akarom Öfelségét a legutolsó eseményekről és mert részt akarok venni Szinaján az évfordulói ünnepségeken. Utána — természetesen — a kisantant-konferencián is szívesen felelek a külpolitikát illető kérdésekre, de *belpolitikai harcokba nem akarok keveredni, annyira utálok azokat.* A belpolitikai kérdések csak annyiban érdekelnek, amennyiben azok a pénzügyi helyzetre, különösen a hitel feljavítására vonatkoznak.

Az újságírók kérdéseire Titulescu röviden érintette a Dunamedence problémáját, amelyet a szinajai tanácskozásokon részletesen meg fognak vitatni. Beszelt az Oroszországgal kötött egyezményről, amelyet Kieftől talált, az olasz külpolitikáról, amelyre gunyoros megjegyzéseket talált, továbbá Gömbös, Kánya és Dollfuss utazásairól, amelyek zajosnak nyilvánított és azt a megjegyzést tette, hogy tulságos jelentőséget tulajdonít a közvélemény a miniszterek utazgatásainak.

— Azt hiszem, — folytatta, — hogy a magyar lapok elferdítik a valóságot a legutóbbi eseményekkel kapcsolatban. A Pester Lloyd ama állítását, hogy Lengyelország hozzájárult volna a revízióhoz, éppenséggel hihetetlennek tartom!

Este nyolc órakor érkezett Titulescu vonata Nagykikindára, ahol Savel Radulescu külügyi alminiszter és néhány parlamentár üdvözölte a külügyminisztert.

Temesvárig aztán valamivel közlékenyebben beszélgetett. Annak a vágyának adott kifejezést, hogy minél tovább maradjon az országban, de itteni tartózkodását egy pillanatra sem szándékszik belpolitikai akciókra felhasználni. Esze ágában sincs például, hogy a szeverinmegyei pótválasztáson fellépjen. Végig hivatalnok miniszternek akar megmaradni. Legnagyobb fontossága az a kijelentése, amely szerint teljességgel szolidáris Madgearu politikájával és általában helyesli a kormány legutóbbi pénzügyi intézkedéseit.

ciálisták csoportja a Deutschland-himnusz énekelt. Majd papirmozsarakat dobáltak a közönség közé, amelyek felrobbantak és hatalmas füstöt okozva, nagy zavart támasztottak.

Gyémánt lakodalom. A szatmári katolikus hitéletnek egyik tekintélyes tagja Valkovics János és felesége szombaton ülte gyémántlakodalomát Nagytarna községben. A szép családi ünnepségen megjelent Fiedler István püspök is titkára Szeibel István kíséretében és ő tartotta a hálaadó istentiszteletet.

A csehországi németek nemzeti szocialistái és a zsidók közös frontba léptek

Prágából jelentik: A cseh belpolitikai élet nagy szenzációja, hogy a szudéta-németek (a csehországi németek) közös frontba lépnek a nemzeti-szocialistáktól a zsidókig, a kommunisták és szociáldemokraták kivételével. Ez a tömörülés nemcsak a parlament keretein be-

kül történik, hanem külön szudéta néptanácsot is alakítanak. A szudéta német zsidók parlamenti képviselője, dr. Bacher, a Boemia szerkesztője, szintén csatlakozott az új koalícióhoz, amelynek neve: „szudéta-német munkaközösség”, programjának alapja: öntudatos német célok követése.

Maniu Gyula Brassóban detektivek raja között

— Nagy izgalmat keltett a vezérpolitikus váratlan megjelenése —

Bukarest. Saját tud. Valóságos pánikot okozott brassói politikai körökben, hogy Maniu váratlanul megjelent a városban. Sem politikai értekezletre való összehívás, sem kiáltvány, vagy egyszerű értesítés nem előzte meg jöttét s ez okozta a rendkívüli meglepetést.

Maniu letelepelt egy kávéházi asztal mellé, esendesen elköltötte reggeli kávéját és közben roppant érdeklődéssel olvasgatta a lapokat. Városszerte mindenütt berregni kezdtek a telefonkészülékek s a nemzeti-parasztpárt brassói tagjai között leirhatatlan izgalom keletkezett. A Maniu-hívek valami rájuk nézve kedvező fordulatot reméltek, a Vajda-pártiak pedig érthető aggodalommal figyelték a volt pártvezér minden mozdulatát.

A legkülönbözőbb verziók kezdtek keringeni Maniu brassói tartózkodásának okairól. Egyesek úgy tudták, hogy Maniu itt akar találkozni Popovici Mihállyal, aki az Orient-expresszel érkezik, mások azt állították, hogy Maniu Brassóból akarja az első bombákat Bukarest felé röptetni.

A sziguranca riadókétségbe helyezkedett és a detektivek egész raja kezdett cirkálni a helyiség körül, ahol Maniu tartózkodott.

A badaconsyi szifinksz azonban úgy tett, mintha észre sem vette volna a nagy izgalmat, amely körülötte hullámozott. Nyugodtan sétálgatott a városban, mindenütt követve a detektivektől, akik a szemükkel majd kiforgatták a tömött aktatászkát, amelyet Maniu a kezében tartott. A volt pártfőnök azután rövid időre bement a postára, megint sétált egy kicsit s aztán nagy

hidegvérrel és látszólag teljesen közömbösen megebedelt egy evndéglőben. Sikertől elhárítania magától egész idő alatt az újságírókat, akik nyilatkozattételre szerették volna bírni és délután kiment az állomásra, hogy a Kolozsvár felé induló vonatba szálljon.

Az állomáson mégis mondott ennyit híveinek:

— Nem kívánok szakítást a pártban. Egész politikai karrierem alatt ez az elv vezérelt. A hatalom a nemzetől származik. A kormány a nemzet kifejezője és más hatalom által nem befolyásolható.

További szavaiból kitetszett, hogy a jelen körülmények között nem hajlandó támogatni a kormányt. Végül igen jókedvűen kijelentette, hogy tisztán személyes ügyekben járt Brassóban s ottartózkodása semmiféle politikai eseménnyel kapcsolatban nincs.

A liberálist párt megkezdte kormánybuktató népgyűléseit

Bukarest. Saját tud. A liberális párt nagy apparátussal indította meg kormánybuktató munkáját. Vasárnap számos népgyűlés volt az országban és Duca felhívást intézett a néphez, amelyben ismerteti a politikai helyzetet és a nemzeti parasztpárt kormányzását nagy nemzeti veszedelemnek nyilvánítva, e rezsim megbuktatására hívja fel az ország polgárait.

Amikor a tyúk kukurékol

Írta: Dévald László.

Furesa idő volt bizony a kömmün. Az utcára sem mertünk kilépni. Gyakran dörrenetek el a fegyverek az egyenlőség nevében. De hiába nem mentünk ki, felkerestek az elvtársak otthon és a rekviráló bizottság megmozgatót mindent a szobában és elvitt, amit csak lehetett.

En akkortájt együtt laktam édesanyámmal Pesten. Mihozzánk is beállított az igen tisztelt társaság. Es bizony azt hittem valaki markolással a szívemet, amikor láttam, hogy a kis bődön zsirunkat és a nehezen összekuporgatott pénzen vásárolt sonkánkat szó nélkül viszik kifelé a társzekerekre. Ha férfi lettem volna, elébük álltam volna, de így csak félretoltak.

No, de megvizsgáltuk magunkat azzal, hogy nem csak a miénket vitték el.

Az iskolát, persze, bezárták, ahol tanítottam, illetve be kellett zárni, mert nem jöttek a gyerekek az órákra. Az volt az egyedüli szerencsém, hogy akadt egy-két magántanítványom.

A mamának nevenapja közeledett. Elhatároztam, hogy meglepem valami kedves ajándékkal. Gondolkoztam, mit is kellene venni, aminek örülne igazán? Végre kitaláltam.

— Egy tyúkot veszek, — gondoltam ma-

gamban. — Ez ér manapság a legtöbbet. Egy jó tyúk mindennap tojik egy tojást és a tojás most nagyon drága. Tehát, ha lesz tyúk, lesz tojás is. Kiteszük majd a világító-udvarba és ott szépen elkaratol magának.

A megtakarított kis pénzzel azután kiindultam a vásárosarnokba. Végigsétáltam az aprószagos kofák kiabáló sorai között. Alig győztem magamról leszedni a röpködő pihéket. Hiába néztem végig a sorokat, nem akadt egy szemrevaló tyúk sem, amilyent én szerettem volna, olyan szép sárgatollas, piros tarajú.

Az egyik sor végén azután találtam egy kedvemrevalót. Nem akartam mutatni a kofa előtt, hogy nem nagyon értek a tyúkokhoz, hát megforgattam, meglapogattam, felemeltem a szárnyát, megtötyentetem a taraját.

— Mennyi ez a tyúk? — kérdeztem.

— Hatvan korona.

— Rettentő sok. — szörnyülködtem.

— Dehogy, egyáltalán nem sok. — áradt meg a természetes asszonyosság szófolyama. —

Egyáltalában nem drága a mai világban, csokolom a kezét. Csöppet sem drága, mert ugyebár sok minden baj van egy tyúkkal, amíg felnő? Lehet, hogy a kotló mind összetöri a tojásokat, lehet, hogy csak minden harmadik tojás kél ki. Azután lehet, hogy mindegyik megdöglik. Ha megnő, akkor meg a hója viheti el minden másodikat — és beszélt, beszélt, mert alighanem megsejtette, hogy én még csak az állatkertben, vagy a tankönyvben, esetleg

FEHER KÖNYVTAR.

(REGÉNYEK.)

DE LA BRÉTE: <i>Kisrétő árny.</i> Füzve 90, kötve — — — 120 lei
BOURGET: <i>Szemközt a halállal.</i> Füzve 60, kötve — — — 90 lei
COLOMA: <i>Lappálak.</i> Füzve — — — 90 lei
GARROLD: <i>Dlákóvilág.</i> Füzve 45, kötve 90 lei
L'ERMITE: <i>A vén leány.</i> Füzve 75, kötve — — — 110 lei
GUADELUPE: <i>(Mexikói regény.)</i> Füzve 120, kötve — — — 150 lei
SZERAFINI: <i>Lola naplója.</i> Füzve 30, kötve — — — 60 lei

»Erdélyi Lapok» könyvosztálya.

A nyugdíjasok követelése a kormánytól

Kolozsvár. Saját tud. Vasárnap tartotta Kolozsváron Erdély és a Bánság nyugdíjasainak nagyülését, amelyen résztvettek a moldvai beszarabiai és az Ókirályság egyéb részeiből való nyugdíjasok is. Pop Valér elnök nyitotta meg a gyűlést, amely este hét óráig tartott. Határozati javaslatokat a következő 8 pontban foglalták össze. Kérik: 1. az 1931—32. évi hátralékos nyugdíjak készpénzben való kifizetését. A nyugdíjasoknak nincsen adóhátralékuk, mert míg adójukat ki nem fizetik, nem kapnak nyugdíjat. Így a nyugdíj helyett kiadott bonokat nem használhatják semmire. 2. Fizessék a nyugdíj pontosan minden hónap első napján. 3. Fizessék a nyugdíjat a postatakarék útján csekkel, a nyugdíjasok lakásán, hogy ne kelljen esőben, hóban napokig ácsorogni, mert ők az államnak becsülettel megöregedett tisztviselői. 4. A temetési segélyeket a halálesetekkor nyomban fizessék ki. 5. Energikus intézkedéseket kérnek az élet ocsóbbá tételére. 6. A nyugdíjtörvény-tervezet módosítását követelik, hogy azok megközelítsék meg a nyugati államok nyugdíjtörvényeinek színvonalát. 7. Tiltakoznak az egyes politikusok demagógiája ellen, amely az egész országban előmozdítja az anarchiát. Ugyancsak tiltakoznak az infláció ellen is, amely a tisztviselőket egzisztenciájukat tenné tönkre. 8. Mivel nincsen parlamenti képviselőjük, a politikai pártok vezetőit kérik, hogy támogassák és védjék meg a nyugdíjasok érdekeit minden vonalon.

tányéron felszelve láttam csak tyúkot. Így a végén kijelentette, hogy egy fillért sem enged.

— Ötvenet adok, — ajánlottam.

— Még ötvenkilenc korona kilencvenkilenc filléért sem eladó, — kardoskodott a kofa. — Kereken hatvan korona az ára.

— No ötvenöt.

— Mondom, hogy annyiért sem adhatom.

— No megállj csak kofa, tudok én alkudni. — gondoltam, majd visszahívsz te még engem — és ezzel továbbmentem, de csak a második-harmadik aprószagot áruló kofáig s felvettem egy csibét.

— Tessék csak visszajönni, — szólt utánam a kofám.

— Ahá, puhul, — örvendtem.

— Tessék még egyszer megnézni ezt a tyúkot, — ajánlotta.

Újra fölvettem a tyúkokcskát, amely piros-kás szemével szinte könyörögve pislogott reám. Mintha mondta volna:

— Vegyel meg asszonyka, ennél a csúf kofánál nagyon rossz dolgom van. Sohasem ad eleget ennem.

Megsajnáltam azt ártatlant.

— No, ötvenhat korona.

— Legyen! Ötvennyolcért elviheti a nagyságos asszony.

Nagyon megszerettem a tyúkokcskát, különösen, hogy a kaporója olyan szép sárgasarkantyus és taraja olyan vörössesen fittyent volt.

Kifizettem. Boldogan mamához szorítva.

A Zsilvölgyében újból megkezdődött a névvegyelemzés

Petrillán is megszüntették a magyar tagozatot és a százniolevan magyar gyermeket az állami iskola román tagozatába írtak be

Déva. Saját tud. A névvegyelemzés miatt már tavaly is sok baj volt a Zsilvölgyében, és különösen Anoniszán, ahol Bogza Mihai igazgató a nem magyar hangzású nevű gyermekeket egy-kettőre az állami iskola román tagozatába írja be, mint nem magyar gyermekeket. Tavaly a Magyar Párt hunyadmegyei vezetősége interveniált dr. Alireescu Ieronim prefektusnál, aki rendeletet is adott, hogy azokat a gyermekeket, akiknek a szülői nyilatkozatot adnak, hogy a gyermek s az ő anyanyelvük magyar, feltétlenül a magyar tagozatba kell beírni.

Ez a rendelet megnyugtatta a magyarság vezetőit, azonban ennek ellenére az idén Bogza igazgató újból előlről kezdte, ott, ahol tavaly elhagyta, mert a Schütz, Riebel, Tänzer vagy más idegenhangzású, de magyar anyanyelvű gyermekeket a magyar tagozat helyett a román tagozatba írta be s a szülők semmit sem tehetnek önkényes intézkedései ellen.

Sokkal súlyosabb a helyzet azonban Petrillán, ahol jöllehet 180 magyar anyanyelvű iskolaköteles gyermek van, az állami iskola magyar tagozatát megszüntették azzal az indokkal, hogy nincsen magyar tanerő. A magyar tanerő hiánya pedig onnan származik, hogy évről-évre szisztematikusan felmondottak egy-egy magyar tanerőnek s így most elkövetkezett az idő, hogy valóban nincsen Petrillán magyar tanító. A zsilvölgyi Magyar Párt agilis elnöke, Weress Béla unitárius lelkész panasszal fordult a Magyar Párt dévai illetve hunyadmegyei tagozatához, amelynek elnöke: Cs. László László a legutóbbi intézőbizottsági ülésen ígéretet tett a zsilvölgyi küldötteknek, hogy ebben az ügyben el fog járni a prefektusnál s a revizornál és mindent meg fog tenni, hogy a sérelem minél hamarabb orvosoltassék.

Őszi bakkalaureátus. Temesvár. Saját tud. A temesvári tankerületi felügyelőség területéről kétszázalán többen vesznek részt az őszi bakkalaureátuson. A felügyelőségen kijelentették, hogy vagy Temesváron állítanak két vizsgáztató bizottságot, vagy pedig egyet Temesváron s egyet Nagyváradon.

indultam vele hoza. Már szerettem volna ott-hon lenni, hogy a mama lássa az ajándék-tyúkokskát.

Felültem egy villanyosra. Ölembé vettem a tyúkokskát, amely boldogan meglegedve lapult meg.

— Ejnye, de szép kakas, — szólott egy férfi mellettem.

Szigorú szemekkel néztem fel.

— Kakas? Ugyan, ez tyúk!

Mintha elmosolyodott volna. De bennem ez a megjegyzés felütötte a kétkedés fejét.

— Hátha tényleg kakas, — gondoltam. — kakas nem tojik tojást, ezt biztosan tudom. De mit ért egy férfi a tyúkhöz?!

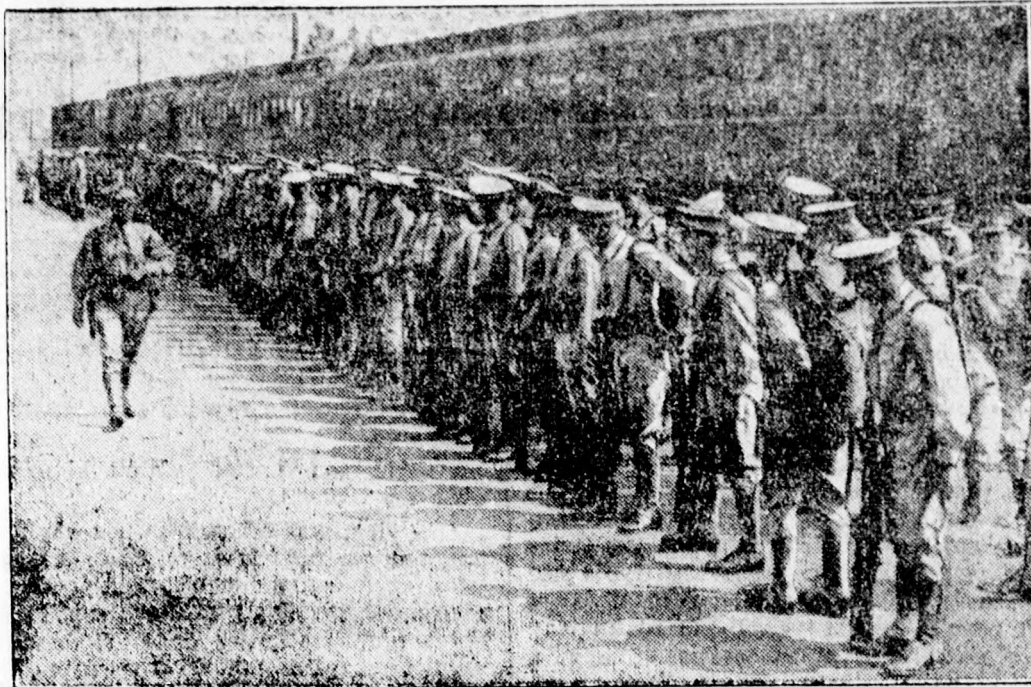
Felidéztem emlékeimben az iskolai állattanból tudományomat, de csak nem tudtam meghatározni a tyúkoska mineműségét.

Kinevethetnek, de így volt. Tudom mi a gravitáció törvénye, tudom a cosinus tételt az általános háromszögekben, tudom a szénhidrátok összes képleteit, hiszen fizika-kémiaszakos vagyok, de nem tudom a tyúk és a kakas közti különbséget. Inkább ilyesmire tanítanánk a leányokat, nem pedig Bayel-Mariot-féle hatsoros szabályokra és törvényekre, amelyeknek az életben igazán nem veszik semmi hasznát. De hát mindig a maga kárán tanul az ember.

Izgatottan nyitottam be a konyhába.

— Nézd mama, mit vettem névnapodra!

A mama örömmel fordult felém.

Útrakészen Kuba felé

Egy amerikai tengerész-katonai különítmény Quantico-ban (Virginia) a behajózási parancsot várja. A kubai zavargásokban Amerikai érdekeit fogják megvédeni

A népkisebbségek kilencedik világgyűlése Bernben

Az önkormányzat, a vallás és nemzetiség összhangja, a zsidókérdés s az orosz éhínség kerül megbeszélésre. Vörös kereszt a vörös inség ellen

Szombaton vette kezdetét Bernben a nemzetiségek kilencedik kongresszusa, amelyen az Európában élő összes nemzeti kisebbségek képviseltették magukat.

A kongresszus tárgyalásainak középpontjában a *nemzeti kisebbségek önkormányzatának problémája áll*, mint amely leghatékonyabb biztosítéka a népi kultúra zavartalan fejlődésének. A bevezető előterjesztést ebben a kérdésben Juan Estelrich, a spanyol parlament katalán nemzetiségű képviselője tette meg.

A kongresszus tárgyalásainak központjába kerül a németországi zsidók helyzete miatt egy másik elvi kérdés is, amelyet „Nemzeti

be-nem-olvadás és nemzetiségi jog” címen vesznek tárgyalás alá.

Mint mindig, úgy most is foglalkozni fognak a Népszövetség és a népkisebbségek viszonyával. Az összes népkisebbségek közös arcvonalát akarják kiépíteni, hogy együttes fellépéssel a Népszövetség hathatósabb tevékenységét tudják kivívni.

Fontos tárgyalási anyag lesz a nemzetiség és a vallás egymás közötti viszonya. A két tömegszervező jelenség tekintetében a különböző vallások megbízottai már a múlt évben szolidáris megnyilatkozást adtak, hogy a vallást elnemzetlenítésre használni nem szabad. Az idén a vallás és a nyelv közötti viszony kerül ebben a felfogásban tárgyalásra.

Szombaton már igen mozgalmas megnyilatkozása volt a népkisebbségi kongresszusnak. Ez alkalommal került tárgyalásra a kongresszusi főtitkár jelentése az oroszországi éhínségről, amely legnehezebben a jól szervezett magángazdaságokkal rendelkező népkisebbségeket sújtja. A főtitkár előterjesztését a német, ukrán, zsidó, bulgár, fehér-orosz kisebbségek megbízottai szenvedélyes tanuvallomásokkal kísérték. E vallomásokban a kommunista kormányzat ellenséges bánásmódjaként panaszolták föl az éhínséget. A szenvedő népcsoportok fölségítése érdekében világmozgalom indítását határozta el a kongresszus. A világmozgalom a vöröskereszt egyesületek útján szerveződik.

A vihar megfordította a templomot tengelye körül

Londonból jelentik: A mexikói öböl környékén borzalmas orkán dühöngött. Az orkán felnyomult az amerikai partok felé s a carolinai Oriental templomot a vihar megfordította a tengelye körül.

A St. Louis folyó átszakította a gátat s emberek százai lelték halálukat a hullámokban. Mexikóban a viharok 99 halálos áldozata s több száz súlyos sebesültje van. A hajléktalanná vált emberek száma sokszerezte rug.

Magyarok! Olvassátok és terjesszétok a legszíntébb magyar napit az **Erdélyi Lapok**!

— De miért vettél kakast? — csodálkozott el.

— De mama... — akadoztam. — Ez... ez tyúk!

— Tyúk? Dehogy tyúk, ez kakas.

— A kofa azt mondta nekem, hogy tyúk, — mentegtettem magam.

— Ki mondta?

— A kofa.

— Igen, hogy téged becsapjon? — te elhitted neki?

— El.

— Mennyi volt?

— Negyven korona. — tagadtam le az igazat, mert azt nem mertem megmondani.

— Elég drága. No, téged ugyan jól becsaptak.

Elszégyenkeztem. A kis kakas pedig mintha megakart volna vigasztalni, harsányan el-kukorékolta magát.

— Tényleg kakas, — ismertem el, — de, ugye, milyen szép? Nézd mama, milyen szép tolla van. — tartottam távol a mamától a kis jószágot.

— Szép, de milyen lesz a húsa? Kemény, rágós.

— Jól megfőzzük és majd megpuhul, — vigasztaltam mamát és egyúttal saját magamat is.

Főztük is egy egész délelőtt kora reggeltől. De most már tudom, mi a különbség a tyúk és a kakas között, igaz, hogy most is a lexikonból tanultam meg.

Erdélyi magyar tudós Amerikában, ahol európai szem nem veszi észre a gazdasági válságot

A tizenhatodik nemzetközi geológiai kongresszus Washingtonban. — A legközelebbi kongresszus színhelye: Moszkva lesz

Kolozsvár. Saját tud. Most tért vissza háromhónapos amerikai útjáról a kiváló erdélyi magyar geológus, dr. Szádeczky Gyula egyetemi professzor, az Erdélyi Múzeum Egyesület tagja. Az Egyesült Államokban ugyanis június eleje és augusztus vége között zajlott le a XVI-ik nemzetközi geológiai kongresszus, amelyre az ősz erdélyi magyar tudós is meghívást kapott. Dr. Szádeczky Gyula professzor, nem törődve hajlott korával és a hosszú utazás nehézségeivel, fáradaival, habozás nélkül kelt át az óceánon, hogy a tudomány nagy világhangversenyében az erdélyi magyar tudomány is hallassa hangját. A fáradságos, de élményekben annál gazdagabb amerikai útról egészségesen és vidáman tért haza Kolozsvárra Szádeczky professzor.

„Bizony koldusabbak vagyunk a koldusoknál“.

Görög-templom-utcai házában kertjében fogad az ősz tudós. Eppen amerikai gyűjtéseit, jegyzeteit rendezgeti, gyorsírásos jegyzőkönyvéből másolgat, amikor ráköszönünk. Csupa derű és vidámság. Ezüstös szakállán csillag az őszi napfény, fiatalos szeme mosolyog.

— Tessék kérdezni és én felelek.

— Hány geológiai kongresszuson vett már részt, professzor úr?

— A mostani volt a tizenhatodik nemzetközi geológiai kongresszus és én kevés kivétellel valamennyin ott voltam. A kongresszus tulajdonképpen háromévenként ül össze a világ más és más pontján, de a legutóbbi négy évvel ezelőtt volt. A tavaly esedékest a gazdasági válságra való tekintettel kitolták egy esztendővel. Négy esztendővel ezelőtt Dél-Afrikában folyt le a kongresszus, amelyen jóval többen voltak, mint a mostanin.

— Mikor indult és mikor érkezett meg?

— Június másodikán indultam Kolozsvárról. Hamburgban szálltam hajóra feleségemmel együtt. A leggyorsabb, alig egy esztendő, fiatal Manhattan gőzessel keltünk át az óceánon Anglia érintésével. Visszafelé a félesztendeje épült Washington gyönyörű hajóval utaztunk.

— Kik utaztak a hajón? A régebbi évek forgalmához, színvonalához viszonyítva észre lehetett-e venni a gazdasági válságot?

— Egyáltalán nem. A remek hajókon igen sokan utaztak, mindenféle náció, természetesen javarészt gazdag emberek. Nagyszerű időnk volt, a hangulat is kitünő volt az egész uton. Pompás ellátásban részesültünk, mondhatom, valóságos pazarlás folyt a hajón: mennyi drága élelmiszert nyelt el a tenger útközben. Bizony, látva azt a gazdagságot, csillogást és pompát, ami ott volt, sokszor szorult el a szívem, rá gondolván itthoni állapotainkra, földhözragadt szegénységünkre, lesüllyedt életszínvonalunkra. Ott láttam igazán, hogy koldusabbak vagyunk a koldusoknál.

— Rövid idő alatt milyen benyomásokat szerzett Amerikában, professzor úr? Észrevehető-e a gazdasági élet betegsége?

Roosevelt népszerű „kék sasa“.

— Európai szem azt észre nem veheti. Az életstandard annyival magasabb az Egyesült Államokban, mint Európában, hogy aki átmege, paradicsomi állapotnak látja az amerikai. Ami miatt az átlagamerikai panaszkodik, amit nyomornak és elviselhetetlennek talál, az a mi számunkra még mindig irigylésreméltó, rózsás helyzet. Magunkról nem is beszélünk, akik a nyomornak már-már mélypontjára jutottunk. Így áll a viszony a gazdag

európai országok helyzete és Amerika helyzete között. Lerongyolódott embert, koldust, kéregetőt egyetlen egyszer sem láttam Amerikában.

— Milyen hatást váltott ki Roosevelt „kék sas“ akciója?

— Hatalmas sikere van. Az akció napról-napra bontakozik ki és fejlődik. A nagyvállalatok egymásután csatlakoznak hozzá, emelik a munkabérekét és a munkások létszámát. Így a munkanélküliek óriási tömege jut újra munkához, válik vásárlóvá és újra frissülni kezd a gazdasági élet vérkeringése. Általában Roosevelt nagyon népszerű. Az emberek vakon biznak benne. Ott tartózkodásom alatt a legkülönbözőbb társaságokban fordultam meg, de mindenütt csak a feltétlen bizalom és legteljesebb elismerés hangján nyilatkoztak róla. Mindenki biztosra veszi, hogy egészséges gazdasági felfogása, tehetsége, ügyessége mihamarább úgy helyreállítja Amerikát, hogy a gazdasági válság maradványait sem lehet többé felfedezni. A hangulat nagyon-nagyon bizakodó, amit még csak állandóan

Iskolai nyomtatványok.

Iskolaigazgatók szíves figyelmébe!

1. Protocolul de inseriere	egy drb lei 3.—
2. a) Dovada	„ „ 0,50
2. b) Declarație	„ „ 0,20
2. c) Adeverință	„ „ 0,20
3. Reg. de prezență román és román-magyar szöveggel, elemi iskola részére	„ „ 1,50
4. Reg. de prezență román szöveggel elemi iskola részére	„ „ 2,50
5. Reg. de prezență óvoda részére román szöveggel	„ „ 3.—
6. Reg. de absențe și clasificare, óvoda részére	„ „ 3.—
7. Reg. de absențe și clasificare elemi iskola részére, román-magyar szöveggel	„ „ 4.—
8. Reg. de absențe și clasificare elemi iskola részére, román szöveggel	„ „ 2,50
9. Reg. de prezență középiskola részére, román szöveggel	„ „ 2,50
10. Materia lecției, középiskola részére	„ „ 2,50
11. Catalogul clasei, középiskola részére	„ „ 2,50
12. Matricula román-magyar szöveggel, elemi iskola részére	„ „ 2,50
13. Matricula, román szöveggel	„ „ 2.—
14. Bugetul școlar elemi iskola részére	„ „ 3.—
15. a) Matricula școlară középiskola részére (Ministerul instr. felirással)	„ „ 1,25
15. b) Matricula școlară középiskola részére	„ „ 1,25
16. a) Testimoniu școlar elemi iskola részére	„ „ 1,25
16. b) Certificat școlar román szöveggel elemi iskola részére	„ „ 1,25
17. Stat personal	„ „ 6.—
18. Stat personal	„ „ 4.—
19. a) Adeverință	„ „ 1.—
19. b) Act de angajament	„ „ 3.—
20. Iskolai évről való jelentés (újabb összeállítás) elemi iskola részére	„ „ 3.—

Kaphatók ezen a címen:

„Erdélyi Lapok“ kiadóhivatala
Oradea Nagyvárad.

növel az a körülmény, hogy a gazdasági helyzet fokról-fokra, észrevehetően javul.

Sóhajtván teszi hozzá a professzor:

— Mikor fogunk mi ott tartani?... A kényelem és életnivó egyenesen kápráztató Amerikában. 1913-ban jártam ott, de azóta akkorát fejlődött, hogy össze sem lehet hasonlítani a mai Amerikával. Minden helyébe jön az embernek: a vasút ágense bejön a hotelbe, ahol meg lehet váltani a jegyet, a poggyászt díjtalanul viszik ki a vonathoz és teszik a fülkébe, anélkül, hogy észrevenné az ember... Mindennek tempója, lüktetése van, minden gördülékeny, szinte magától megy... Voltak a gazdasági krízisnek álorvosai, akik azt tanácsolták, hogy le kell szállítani az általános életszínvonalat. Gazdasági konferenciák tanácskoztak a kérdés fölött. Roosevelt volt az, aki az asztalra ütött: *Dehogy kell leszállítani, éppen ellenkezőleg: folyton emelni kell az életnivó vonalát.* Most mindenütt nagy-szabású közmunkák folynak: a farmokra villanyáramot vezetnek, hatalmas, gyönyörű új utakat építenek. A fiatal Amerika lázasan és ereje teljében kezdi élni az életet...

Erdély hegyeiről vitatkoznak Washingtonban.

— Milyen helyeket látogatott meg a kongresszus?

— A tulajdonképpen kongresszus Washingtonban folyt le. De tíz napot Newyorkban töltöttem. Sajnos, a csikágói világkiállításnak nem szentelhettem hosszabb időt. A kongresszusi napok után különféle párhuzamos, tudományos jellegű és célú kirándulások voltak. En a Newyork környékét tanulmányozó kirándulással tartottam. Különösen az Appalache hegység érdekelt geológiai szempontból.

— Hány résztvevője volt a kongresszusnak?

— Az Európában olyannyira érezhető gazdasági depresszió miatt aránylag nagyon kevesen. Mindössze ezren voltunk. A többi kongresszusokkal összehasonlítva, különösen kevés volt a német tudósok száma. Japán és kínai tudós azonban több volt most, mint régen. Közöttük is sok régi barátommal találkoztam össze. Romániából egyedül én voltam künt. Magyarországról dr. Lóczy Lajos professzor és dr. Papp Károly, a budapesti egyetem geológia-professzora vettek részt a kongresszuson.

— Mi volt a kongresszus kiemelkedő tudományos érdekessége?

— Azt laikusoknak hiába magyaráznom néhány szóval. Minden ilyen kongresszusnak óriási tudományos jelentősége van. Számítalan előadás teszi lehetővé, hogy a tudományos eredményeket az egész földre nézve összehasonlíthassuk és megvitathassuk. Minden beszéd előre kinyomtatva látott napvilágot. Különösen érdekelt engem az *orogenezissel* foglalkozó előadás-sorozat. A hegyképződés nem külön szakmám, magam is tartottam ott előadást Erdély hegyképződéséről. A viták folyamán aztán kétségtelenül beigazolódt, hogy az Alpesek, a Kárpátok és a Kaukázus egyazon időben létrejött azonos termék.

A Szovjet meghívása...

A legnagyobb vitát az a kérdés hívta ki, hogy hol legyen a következő kongresszus. A legkevesetebb meghívást Oroszországtól kapta a kongresszus, de viszont számtalan ellenzője volt a Szovjettel való szoros kapcsolatnak. 1897-ben már résztvettem egy oroszországi geológiai kongresszuson, arról igen szép eredménnyel és emlékekkel tértem haza. De azóta sokminden megváltozott ott... A fiatal tudósok heves agitációja azonban mégis győzött és így elhatározta a kongresszus, hogy az 1936. évi gyűlés színhelye Moszkva lesz... Ki tudja mi lesz három év múlva?

Elbúcsúzunk a hosszú útról hazatért ősz professzortól.

Sóhajtván mondja:

— De szép az az Amerika, de szép a munka, a fiatalok... Hej, fiatal barátom, ha a mi szegény, nyomorult kis pátriánkunk is volna egy Rooseveltje... (d. j.)

Habsburg Ottó levele Innitzer bécsi bibornok-érsekhez

Imádkozik érte, hogy minélhamarabb visszatérhessen. Hazájából áldást kér száműzetésébe

(Bécs.) Még a katolikus világyűlés mult heti hétfői napján történt, hogy az ünnepi szentmisét Serédi Jusztinián magyar hercegprimás mondotta, s ugyanakkor Waitz dr. osztrák püspök tartott szentbeszédet. Az egyházi ünnepségen Miklas osztrák köztársasági elnök is résztvett az egész kormányval együtt. A szentbeszéd során Waitz püspök azt is bejelentette, hogy Ottó császárfi üdvözlő iratot intézett a katolikus világyűlés alkalmából Innitzer bécsi bibornokhoz.

Ez a levél most, a katolikus napok befejezte alkalmával, szeptember 17-én megjelent az osztrák kormány félhivatalos lapjában is, a Reichspost-ban. A közlést várták és bár a katolikus ünnepi napok elmúltak, s a velük kapcsolatos politikai és társadalmi mozgalmak izgalmi is elültek, a levél mégis általános föl-főtűntetést keltett.

Első alkalom, hogy az egykori uralkodóház módot kapott a népeihez való szólásra.

A levél: „Eminenciád!” megszólítással kezdődik, s utal a bécsi katolikus napok jubileumi jelentőségére. Bécs felszabadításának kétszázötvenéves fordulójára. Bécsnek és az egész nyugati birodalomnak a megmentésére, az összes kereszténység védelmére. Ottó őse, Lipót császár hívta össze a népeket és országokat. Következik lelkes felsorolása annak, hogy Ausztrián kívül mennyi más országból gyülekeztek össze a nyugati kereszténység védelmezői. Külön kiemeli a csehek, horvátok, magyarok fölsereglését, a vitéz német fejedelmek jövetelét, Sobieski lengyel királynak a Bécs felszabadítására érkezését.

„A császár küzdőerői — írja tovább a levél — Bécshez vezették másik ősmét, lotharingiai Károlyt is. Mintha a Gondviselés már akkor meg akarta volna mutatni neki a helyet, amelyet Isten az ő családjára részére rendelt.”

Ezek után szószerint következő a levél tartalma:

— Most, szeretett hazám szükségének e nehéz napjaiban ismét hiteles emberek százezreit hozza össze a Gondviselés Ausztriába, Bécsbe. Engem és enyéimet a keserves, igazságtalan száműzetés arra kényszerít, hogy távolmaradjak a katolikus szellemnek e fölséges megnyilatkozásától. Alig volt valaha a száműzetés számomra nehezebben elviselhető, mint ezekben a napokban. De ha személyesen nem is lehetek önök között — akármilyen epedve is vágyom ezért, — mégis lélekben és

imádságban önökkel vagyok. Szívam szüksége volt, hogy ezt Eminenciádnak tudtára adjam.

— Legbensőbb imádságaim áradnak a bécsi nagy katolikus napokon, s szállnak különösen az osztrák népért. Könyörgök a mindenható Istenhez, hogy miként az 1683. év, úgy a mostani szeptemberi napok is a katolikus Ausztria megmaradásának, függetlenségének és jövőjének a sarokkövévé válhassanak. Könyörgök ezért annál bensőbbben, mert tudatában vagyok, milyen szent kötelességet jelent rám nézve, hogy egy Habsburg Rudolfnak, egy II. Ferdinándnak, egy Lipót császárnak,

Ausztria és Magyarország hadseregük létszámának a fölemelését kérték

Belgrádból jelentik: A hétfő reggeli lapok csak tartózkodó formában írnak Jetties jugoszláv és Titulescu román külügyminiszter vasárnapi szabadkai találkozásáról. A Vreme rámutat arra, hogy az utóbbi időben Közép-Európában igen élénk diplomáciai tevékenység folyik és keletkezően van egy új dunai terv a Dunamedence gazdasági újjáépítésére. A lap szerint a kisantant jó példával járt elől

egy lotharingiai Károlynak vagyok az utóda. Isten adja meg nekem a mihamarabb való visszatérést, hogy én is az örök igazságok fundamentumán tovább tudjak építeni és szeretett Ausztriát egy szebb jövő felé tudjam vezetni.

— Imáim nem kevésbé szállnak mindazokért a népekért is, akikkel engem a hűségnek és együvértartozásnak sokévszázados kötelei fűznek egybe.

A levél befejezésekor Ottó az édesatyjára emlékszik, aki haldokló ágyán azt mondotta: „Azért kell annyit szenvednem, hogy népeim ismét egymásra találjanak.” Ez az édesapa — mondja a levélíró — túlvilági életében is közbenjáró lesz népeiért a jó Isten trónjánál.

Az utolsó mondatai a levélnek így szólnak:

— Bécs főpásztorát kérem ezekben a napokban, hogy szeretett hazámból küldje el áldását az én száműzetésem távolságába. (Aláírás): Ottó. A száműzetésben 1933 szeptember 7-ikén.

Hétfőn fogadta Kánya magyar külügyminisztert a francia köztársasági elnök

Fontos gazdasági tanácskozások voltak a francia és magyar külügyminiszter között. — A sajtó szimpátiával fogadta Kányát

Párizsból jelentik: Jólétesült francia körökben úgy tudják, hogy a Párizsban tartózkodó Kánya Kálmán magyar külügyminiszter a francia külügyminiszterrel folytatott tanácskozásai során a leghatározottabb formában kétoldalú kereskedelmi szerződések megkötésében jelentette ki a közép-európai gazdasági válság megoldását.

A Petit Parisien ezzel kapcsolatban rámutat arra, hogy a francia kormány tagjai a magyar külügyminiszter nyilatkozatát kedvezően fogadták, annál is inkább, mert a francia kormány eddigelé is az ilyen szerződések

az egyes tervek elfogadása tekintetében. Ausztria és Magyarország a leszerelési tanácskozásokkal kapcsolatban kérték a nagyhatalmaktól, hogy engedjék meg hadseregük létszámának felemelését. A nagyhatalmak azonban azt kívánták, hogy ezt a kérdést a kisantanttal is beszéljék meg. Valószínű, hogy Jetties és Titulescu tanácskozása során ez a kérdés is szóba került.

megkötésében látta a Dunamedence gazdasági újjászervezésének előfeltételét.

A Journal szerint azok az aggodalmak, amelyek Kánya párizsi útjával kapcsolatban bizonyos oldalról felmerültek, — lecsillapodtak. Ha Kánya — úgymond — továbbra is azon az úton marad, amelyen az eddigi tárgyalások során haladt és ha elég erős lesz revizionista hevéit lefojtani, akkor kedvező megegyezés jöhet létre a két ország között.

Az Excelsior szerint Budapesten belátták, hogy a kisantanttal való megegyezés útja Párizsban vezet keresztül. A továbbiakban az Excelsior azt állítja, hogy Kánya a francia minisztereknél tapogatózott, hogy milyen álláspontra helyezkedne a francia kormány, ha Magyarország kérné, hogy engedjék meg osztrák mintára haderejének átszervezését. A Matin szerint Kánya Kálmán a francia kormánytól bizonyos vámkedvezményeket kért a magyar árucikkek részére, hogy Magyarország a Franciaországgal szemben fennálló tartozásait könnyebben kiegyenlíthesse.

Az egyetlen lap, amely éles hangot üt meg Kánya párizsi tanácskozásaival kapcsolatban, Pertinax lapja, az Echo de Paris.

— Kétoldalú szerződések megkötését kívánja Kánya — úgymond. — Magyarország és a kisantant között. Ebből nyilvánvalóvá válik, hogy Magyarország ellenzi a dunai államoknak gazdasági egységbe való tömörülését. Ilyen kétoldalú szerződések csak akkor vezetnek eredményre, ha nemcsak a két ország, hanem az egész Dunavidék érdekeit szem előtt tartják. Ezt pedig Magyarország nyilván azért ellenzi, mert az megszilárdítaná a jelenlegi területi és politikai helyzetet.

Disztribúció Kánya tiszteletére.

Hétfőn Paul Boncour külügyminiszter a Quai d'Orsayn bankettet ad magyar kollégája tiszteletére

A washingtoni „kék sas“

Egy nagyarányú propaganda-felvonulás alkalmával ez a „kék sas“ játszotta a főszerepet Washingtonban. A kék sas a munkanélküliség ellen való küzdelemnek és győzelemnek szimbóluma

Mint a falevelek, sodródik a magyar munkásság Bukarest felé

— A magyar életerő diadalmas áttörése a nyomoron —

Bukarest. Saját tud. Ezen a nyáron is rengeteg új ház épült Bukarestben. Négy, öt és hétemeletes paloták egész sorát húzták fel régi, elárvult urilakok, csúf üres telkek vagy kisvárosi házikók helyén s most már, a vénasszonyok nyarának verőfényében, mindenfelé az utolsó emeleteken, a tetőszerkezeteken folyik a munka, ott serkenti gyorsabb munkára a magyar mester és pallér a magyar munkássereget: kőművest, ácsot, festőt, asztalosot s onnan hangzik szerte a román fővárost építő erdélyi magyar munkások nótája.

Még megközelítőleg sem lehetne felbecsülni a számukat. Sehol nyilvántartva nincsenek; statisztikai kimutatást nem állítanak össze róluk, nincs szervezet sem, amely följegyezné neveiket, tudományt szerezne érkezősükről, elősegítené elhelyezésüket és elkönyvelné a távozásukat.

Egyenként, vagy kisebb-nagyobb csoportokban, a maguk szakállára és veszélyére jönnek fel Bukarestbe, szorongásig töltve meg a Brassó felől érkező személyvonatokat s úgy szállanak le egyedül és magukra hagyva az északi pályaudvaron, mint a falevelek, amelyek szél szakított le fájukról és aztán tovább sodort a tér és idő véletlenségeibe.

Miért tud itt annyi magyar építőiparos és munkás elhelyezkedni? Hogy élnek Bukarestben? Mennyit keresnek? Mennyit tudnak megtakarítani maguknak, családjuknak, hogy szükségük nélkül kihúzhatják a telet valamelyik erdélyi városkában?

Ezeket a kérdéseket tettem fel tegnap este, a sarki bodegánál, a „görögnel”, ahol munka után összegyűlnek a környék épülő házairól és egy pohár bor mellett nagyon komolyan elbeszélgetnek a mesterek, míg a szegény napszamosok, akiknek nem telik a bodegában való fényezésre, kint a járda szélén telepednek le, hogy száraz vacsorával vegyék ki maguknak a munka „jutalmát”.

Hát kérem, — magyarázta egy értelmes ácsmester, — mi már április elején Bukarestben vagyunk és október végéig, néha még tovább is itt dolgozunk. Erdély minden részéről gyülekezünk. Aradról, Szatmárról, Szalontáról úgy, mint a székely városokból vagy Kolozsvárról. Munka, hálstennek, van itt elég és magyar építőmunkás rendszerint nem is marad sokáig télen. Ismerős, földi, szomszéd, hamar összehozza valamelyik pallérral, mesterrel — mert ezek majdnem mind magyarok, — s másnap már munkában is áll. Már az állomáson, ahogy megérkezik az az erdélyi magyar ember, rendszerint akad ismerősre, aki segítségére van. És ha nem, a legközelebbi vasárnap kimegy a Bulevardra, a Piccadilly előtti térre, ahol a magyar mesterekből ünneplőruhás csoportjai feketelének s ott könnyen ismerkedhetik, hamar szert tesz összeköttetésekre... Nem is az a nagyobbik baj, hogy nem volna munka. Hanem, hogy nem lehet jó munkadíjakat kivevődni. Egy ácsmester például ritkán tud elérni 12 lei órabérenél többet. De vannak, akik 10 leiert is kénytelenek dolgozni. A 14 leies

órabér a mi szakmánkban a legmagasabb, de ehhez már külön ügyesség, szerencse és protekció kell. A kőművest egy lejtel jobban fizetik, mint az ácsot. Náluk 15 lei a legmagasabb órabér. Bizony szezonmunkásnál, vándorló élet mellett nagyon kevés ez. Haza is kell küldeni. Télre is kell gondolni. S az élet sokba kerül. Naponta hatvan leinél olcsóbban nem tud kijönni Bukarestben egy magányos mesterember. Ennyit fizet külvárosi családoknál egyszerű szállásért és ellátásért. Ha pedig a bodegákat járja, akkor még kevesebb marad neki a keresményéből. Hiába, baj az, hogy mi erdélyi mesteremberek már nem tudjuk úgy lefokozni az igényeinket: meg kell, hogy legyen a rendes étkezésünk és néha a pohár borunk. Azér több munkával pótoljuk a hiányt. Tizenkét, tizenhat órát is dolgozunk egy nap; van, aki a nappali munkája után éjjeli építkezéseknél is robotba áll.

— S hogyan él a napszamos?

— Az aztán nagyon szerényen. Hatvan lei a napszám. Neki nem szabad harminc leinél többet elkölteni naponta és a legtöbbje nem is költ. Kétszáz leiert már lehet egy ágyat kapni külvárosi munkáscsaládoknál. Még olcsóbban, havi száz leiert is akad már fekvőhely, de ez már nem erdélyi magyar embernek való. Nos, marad még a költőpénzből majdnem 23 lei naponta. Ebből körülbelül 15 leit fordít étkezésre és hálstennek elég olcsó az élelem Bukarestben ahhoz, hogy jó összevágatással nem is marad éhen. Persze, így csak szárazkosztra telik. Kenyér, paradicsom, paprika, ugorka, marhaszalámi, vagy másodnapos hidegfelvágott, amit nagyon olcsón árúsítanak. Így jön ki a 30 leiből. A többi félre tudja tenni. Este a munka bevégeztével gyalog bandukol haza, de hogy

is költ öt leit villamosra, s behunyja a szemét, befogja a fülét, ha kocsmá mellett halad el, mert ha egyszer nagyon megkívánja és betér, akkor egy-kettőre kísértésbe esik, hogy feledtesse valamivel a nyomorúságát s elpocsékolja egy este, amit egy héten át kuporgatott.

Az ember megdöbbenően gondolkozik el: Ezért az egzisztenciáért kell az erdélyi magyar embernek kezébe venni a vándorbotot? Ezért költ útra, vonatra, ezért teszi ki magát az idegen város, az idegen élet kockázatainak? Hát még ennyi létalapot, ennyi örömet se tud magának biztosítani odahaza?

Nagyon el kellene szomorodni ezen, ha nem látná az ember ezeken az egyszerű napszamosokon ép úgy, talán még jobban, mint a viszonylag sokkal jobban kereső mesteremberek, szakmunkások a magyar életerő diadalmas áttörését a küzdelmekben, megpróbáltatásokon, nehézségeken. Az építkezések magas állványairól vidám fűtyörészás, nóta, tréfálkozó kiabálás hallatszik le a fővárosi utca zajába, a déli pihenőnél nem egyszer látok a roppant póznák tövében vagy a félig felépült falak árnyékában magyar munkáscsoportokat, amint jókedvűen, hazai módra, szalonnasütéssel ülnek körül az épület hulladékfájából rakott tüzet és esténként annyi élcelődő jókedéllyel, oly kevés fáradságot mutatva igyekeznek távoli szállásaik felé, hogy az ember elégtétellel figyeli bennük népe munkabírásának, törhetetlen erejének és a nehéz viszonyok között egyre jobban megedződő ellenállásának, élniakarásának megnyilvánulásait.

És megnyugvással számíthatom: Ennyi és ennyi ezer magyar építőmunkás munkálkodik és keresi kenyerét Bukarestben; ennyi és ennyi százezer leit kuporgathattak össze már... és közeledik az építőszezon vége... és még sok-sok pénzt takaríthatnak meg addig, hogy aztán méhek módjára megrakodva térjenek vissza Erdélybe egy hűvös, teletbejelentő novembri napon, enyhíteni ennek az országrésznek és magyar népének a nélkülözéseit, amely nélkülözések és szenvedések mindennél fájdalmasabbak nekünk. (j. b.)

Csempészek és csendőrök fegyveres közelharca a Tur-folyó partján Szatmár megyében

Egy szatmári kereskedő részére rendszeres selyemcsempészség folyt a csehszlovák határon

Szatmár. Saját tud. Nagyszabású csempészség történt a szatmármegyei Mikola község közelében.

Szán Teodor mikolai csendőrmesternek már régebben feltűnt, hogy a község közelében lévő, úgynevezett Róna-tagon lakó telepések közül néhányan éjszakánként felkerekednek s az öt-hat kilométerre folyó Tur irányában eltűnnek a sötétségben. Az itt napirenden lévő csempészségre gondolt és több napi megfigyelés után két csendőrével a Tur partján pénteken éjjel evezősapkódás zaját hallotta. Tíz perc múlva a csónak parthoz ért és három ember szállott ki alaposan megtömött zsákokat cipelve. A három ember a parttól nem messze összegyűjtött szénaboglya felé tartott és a zsákokat a szénaboglya alá rejtették, majd nesztelenül eltűntek az éj sötétjében. Szombaton éjszaka az őrmester ismét lesbe állott. Tizenegy óra tájban több ember jelent meg a boglyánál és mit sem sejtve húzták ki a szénaboglya alól a három elrejtett zsákokat, amikor az őrmester harsány hangon rájuk kiáltott, hogy adják meg magukat.

A felszólításra az egyik csempész a revolverrel az őrmesterre lőtt, majd valamennyien menekülni igyekeztek. A csendőrök lövéssel válaszoltak. Lövedőzés kezdődött a csempészek és csendőrök között. Pár perc múlva három csempész megadta magát, a többi elmene-kült.

A csendőrök a három elfogott csempészzel a zsákokat bevittették a mikolai csendőrszre. Itt megállapították, hogy az elfogott emberek

Grigor Mihály, Codre Vasile és Trufán Vasile mikolai román telepeselek, akik a vallatás során elmondották, hogy már hosszabb ideje csempészeknek selymet Csehszlovákiából. A megbízást egy szatmári kereskedőtől kapták, akinek nevét nem mondták meg.

Az árut a cseh határon vették át két állítólag nem ismert embertől. Soha nem volt kellemetlenségük s az árut mindig pontosan beszállították Szatmárra, a megjelölt helyre. Az utolsó szállítmányt, amely 200 pár finom selyemharisnyát és 180 batiztkendőt tartalmazott, vasárnap hajnalban kellett volna, hogy átadják Szatmáron.

A vezető a 24 éves Grigor Mihály volt. A csempészek semmi áron sem árulják el társaikat és arra a kérdésre sem hajlandók válaszolni, hogy ki lőtt rá először a csendőrökre. A csempészeket átadták a szatmári ügyészségnek, a mikolai csendőrök pedig nyomoznak a csempész-banda többi tagjai után.

Gerely Jolán:

Egy élet — egy lélekért

Ára húzve 25 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvostályánál.

MEGJELENT!

Sándor Imre: **KAT. IFJUSÁGI IMAKÖNYV**

II. KIADÁSA

Középiskolások számára egyedül imakönyv egész Erdély területén 440 oldal, szép egész vászonkötésben, arany nyomással.

ÁRA: 60 LEI

Kapható az Erdélyi Lapok könyvostályánál.

HIREK

Központi szerkesztőség:

Oradea—Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 5
Telefon: 27.

Felelőszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Claj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

1426
szeptember
19

Hubert van Eyck halála

A XV. illetve a XVI. században, amikor a művészek, a művészetek Európaszerte a legerősebb fejlődésben voltak, az olaszok mellett a németalföldiek vezettek a művészetekben. A németalföldi festészet fejlődésének első nagy korszaka a XV. század elejétől a XVI. század végéig terjed, mindaddig, amíg az északi és déli tartományok politikai és társadalmi különválásával, azok művészete is lényegileg különböző utakra nem tért: Rubens és Rembrandt művészetében. A németalföldi festészet kezdetét a van Eyck testvérek felbukkanása jelzi, ugyanakkor, amikor az olasz quattrocento (az ezernégyszázad évek) új törekvései életbéltek. A genti oltár (1420—1432) a leghatalmasabb emléke a művészet eme fokának. A látható világ jelenségeinek közvetlen megfigyelése és a középkori tradícióktól még fel nem szabadult, de kivált részleteiben hű ábrázolása — és ezzel kapcsolatban az olajfestés tudatos fejlesztése a van Eyck testvérek korszakalkotó jelentősége s kb. száz évig az ő jegyükben állt a németalföldi piktúra. A két testvér között Hubert van Eyck volt az idősebb és a nagyobb mester. 1366-ban született és 1426 szeptember 19-én halt meg. A burgundi hercegek udvarában virágzó és a miniatűrban gyökerező burgund-németalföldi festészet úttörője volt. A genti oltár mellett, amely 12 táblán 20 képpel készült, mitológiai és bibliai tárgyú képeivel tűnt ki. Öccsének, Jan van Eycknek a tanára volt, később együtt dolgoztak, de Jan soha sem érte el bátyja zsenialitását.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint várható időjárás a következő 24 órára: szeles, hűvös, változékony idő, sok helyütt záporosók.

Hó ülte meg a Hargitát. Csíkszereda. Saját tud. Vasárnapra virradóan a Hargita ormait beleppte a hó. Csíkban előkerültek hétfőre a télkabátok, mert a hőmérséklet leesett, télre fordult.

Janovits Jenő végképpen elhagyta a kolozsvári színházat. Kolozsvár. Saját tud. Dr. Janovits Jenő szombaton délelőtt a színházi betéti társasággal végelesen megállapodott elhatározásának módjait. Dr. Janovits a megállapodás aláírásával végképpen elvált attól a színházról, amelyet több, mint 30 éven át dicsőségesen s közmegelegedésre vezetett. Az újságíróknak kijelentette, hogy egyelőre nem foglalkozik színházi ügyekkel.

Vissza kell románosítani azokat, akiket „a papok elmagyarosítottak”. Csíkszereda. Saját tud. A Székelyföldön folyó erőszakos névelmezés miatt garmada számra érkeznek a panaszok a minisztériumba, amelyeket magyar parlamentárok tárnak fel a miniszter előtt. Meglepő az erőszakosság, amivel kényszerítik a magukat magyarnak valló gyermekeket az állami iskolai tanítók saját iskolájukba. Kiderült, hogy maga a vallás- és közoktatásügyi miniszter utasította bizalmas rendelettel az állami tanhatóságot a névelmezésnek legszigorúbb alkalmazására. „Vissza kell románosítani azokat, akiket a papok elmagyarosítottak” — mondja többek között a bizalmas rendelet. De hogy milyen családokat magyarosítottak el, arról hallgat a rendelet, az minden iskolaigazgató önkényére van bízva.

Zürichi zárlat. Párizs 20.22, London 16.21 fél, Newyork 34.3, Brüsszel 72.05, Milánó 27.18, Madrid 43.18, Amszterdam 208.30, Berlin 123.35, Bécs 72.00 (57.50), Prága 15.32 fél, Varsó 57.75, Belgrád 700, Bukarest 308.

Megtalálták Pöltenberg Ernő és Török Ignác aradi vértanúk sírjait is. Aradról jelentik: Csütörtökön reggel újra megkezdődtek az újabb ásások az aradi vesztőhelyen. Az ásásokat Kara Győző tanár vezette a Történelmi Műemlékek Országos Bizottságának felügyelete mellett. Az ásás irányja a bitófák helyétől északra és délre haladt s a kutatók fáradságát nemsokára siker koronázta. Török Ignác sírját déli, Pöltenberg Ernőét pedig északi irányban, egymástól három méter távolságban megtalálták. A csontoknak csupán egyes része maradt meg, de mindkét sírből előkerült a bitófák vaskampója is. A bizottság a csontokat biztonságba helyezte s legközelebb antropológiai vizsgálat alá vetik.

Bűn büntetlen nem marad. Budapestről jelentik: Tíz év előtt elkövetett borzalmas gyilkosságra vetett fényt egy, a pilisszentiványi rendőrséghez érkezett névtelen levél. A levélíró elmondja, hogy Radler Mihály 61 éves gazdát, aki 10 év előtt eltűnt s akit hiába nyomoztak, a felesége gyilkolta meg, feldarabolta és elásta. Kiderült, hogy a névtelen levelet Radlerné öccsének Keszler Mihálynak felesége Mautner Julia írta. Radlerné elfogatásakor beismerő vallomást tett, de később visszavonta.

Intézeti fehérneműk, harisnyák, takarók
a nagy választékban, legolcsóbb napi árakban
Czillér Imre áruháza Oradea.

Kirabolták Frigyes főherceg vadászkastélyát. Szekszárdról jelentik: Frigyes főhercegnek Szekszárd közelében, a Margittai-szigeten levő kastélyát eddig ismeretlen tettesek kirabolták. A tettesek nemcsak a nagyértékű arany- és ezüst-tárgyakat vitték magukkal, de még a székek bőrhuzatát is leszedték. A kár közel 100 ezer pengő. A kastélyt, amelyet vadászatokhoz használtak — egy erdész gondjaira bízták, aki a rablás idején nem tartózkodott a kastélyban.

Nők ostroma egy házassági apróhirdetésre. Lisszabonból jelentik: Eretilen tréfát eszelt ki a portugál fővárosban egy fiatalember, aki 50 escudóba fogadott barátjával, hogy házassági ajánlatára legalább kétszáz nő jelentkezik. Az egyik napilapban hirdetését tette közzé és a „jövendőbeliékkel” a találkozóhoz egy nagy szállodában jelölték meg. A megjelölt időben a szálloda ostromlott várhoz hasonlított, míg a két fiatalember az előcsarnokban szivarját szíva, nyugodtan számlálgatta az érkező hölgyeket. Éppen a két-száztizennyolcadik hölgnél tartottak, amikor rendőrök jelentek meg a szállodában és a fiatalembereket a becsapott nők fenyegető magatartása következtében elhurcolták. A rendbíró a gonosz tréfa szerzőit egyenként 1500 escudo pénzbüntetésre és a vidékről érkezett hölgyek utazási költségeinek megtérítésére ítélte.

Eddig két magyar szolga vesztette kényerét a váradai törvényszék nyelvvizsgáján. A nagyváradai törvényszék és ügyészség minden tisztviselőjét és alkalmazottját nyelvvizsgára állították. A dr. Athanasiu főelnök vezetése alatt működő bizottság előt a perrendtartásból, román jogból, történelemből, földrajzból és román nyelvből kell vizsgáznunk. A múlt héten a szolgák vizsgáltak és két szegény magyar ember: Szabó Mihály, aki 18 éve és Sámson János, aki 17 éve szolga a törvényszéknél, a román nyelvből elbukott. Elbocsátásuk felett az igazságügyminiszter fog dönteni. Hétfőn a tisztviselők vizsgája kezdődik.

Adóhátralék-behajtás csendőri segédlettel — Szovátán. Bár az idei tavasz politikai eseményei Szovátafürdőre tereltek a figyelmet, a nyári szezon forgalma mégis messze elmaradt a régi híres szovátai nyarak mögött. A penziótulajdonsok nagyrésze csak annyit keresett, amennyiből ép fentartotta üzemét. Így megérthető, ha az egyik legrégebb villa tulajdonosa 1000 lei adóval hátralékban maradt és az alatt, amíg a nagy politikai események folytak, csendőri segédlettel akarták elvinni butorait. A szegény villatulajdonos csak nagynehezen és az utolsó percben tudta összeszedni az ezer leit, amire az adóvégrehajtás elmaradt. Ez volt az első ilyen eset Szovátafürdő életében.

Magyar dalosok a Bekecs alján... Feledhetetlenül kedves estben volt része Nyáradmentén a „Szentföld” intelligens közönségének. Kakuts György, a Marosvásárhelyi Magyar Iparos Tanuló Otthon tevékeny igazgatója ismételtelen műsor keretében mutatta be országos viszonylatban is előnyösen ismert dalárdáját; nagyon szép nívós műsorral: 1. Dürner „A viharban”, előadta az énekkar 2. Mécs László: „Vadás és védőbeszéd”, szavalta Kuthy Ábel iparostanuló 3. Török „Forog vagy nem forog?” c. bohózatát előadták László Ilonka, Józsa Jolán, Kuthy Ábel és Barabás György. Pósa—Tárca: „Dal a dalról” c. dalát előadta az Iparos Ifjak Dalkara. Ábrányi: „A kis Szavoyard”-ját szavalta Ferenczy Erzs. Adolf Kaim op. 8. miserészletek. Miatyánk: énekelte Bedő Emma énekművész, harmoniumon kísérte Kakuts György igazgatókarnagy. Joanovich S. népdalok. Az összes szereplők tudásuk legjavát adták, amit a közönség lelkes tapsal köszönt meg.

Megmentette a kiskutyája. Egy rendőrszem szombat este csuromvízes, idősebb férfiúra akadt a bécsi Schottenringen. Az elyengült ember öngyilkos akart lenni és kedvenc kiskutyáját is magával akarta vinni a halálba. Kötelet csavart tehát az eb derekára és úgy ugrott be a Dunacsatornába. A kutya azonban nem akart megfuladni, partra uszott és a derekára kötött kötélnél fogva gazdáját is magával vitte.

Kényszmunkára ítélték, mert rosszul bánt kutyájával. Birminghamban a bíróság tegnap három hónapi kényszmunkára ítelt egy munkást, aki kutyáját heteken keresztül éhezettette. Az ítélet kimondotta, hogy a kegyetlen embernek soha többé nem szabad kutyatartási engedélyt kiadni, mert nem méltó az állat hűségére.

MEGJELENT! A SZT. ISIVAN-TÁRSULAT KIADÁSÁBAN
A TELJES LATIN-MAGYAR

«MISSZÁLE»

A Római Miskönyv szerint: az új Szentírásfordítás felhasználásával, fordította, bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta **Dr. Szunyogh X. Ferenc O. S. B.** Terjedelme 1488 l.

Egészvázsonkötésben, vörösmetszéssel	210 lei	Finom bőrkötésben, vörösmetszéssel	400 lei
Egészvázsonkötésben, arany metszéssel	250 lei	Finom bőrkötésben, arany metszéssel	450 lei

és portó.

Megrendelhető, esetleg részletfizetésre is az
ERDELYI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁNÁL

?

Titkos betegség

Nincs elegendő szavunk annak az előítéletnek a visszaütésére, amely a neml szerek, a húgyhólyag és az ezzel összefüggésben levő szervek betegségeit „titkosaknak” minősíti. Ennek az álszeméremnek átkos következményei egyaránt kiszámíthatatlanok úgy az egyénre, mint a fajra nézve.

Ezzel szemben gyors cselekvésre van szükség. A PAGEOL, a húgy-antiszeptikumok leg-erősebbje, enyhíti a fájdalmakat, megszünteti a folyást, csillapítja a prosztata gyulladást.

PAGEOL

Jövő hónapban választják meg a karánsebesi román püspököt. Temesvár. Saját tud. A patriarchátus október 5-ére Bukarestbe hívta egybe a nemzeti egyházi kongresszust, amely hivatalosan lesz az elhunyt Badescu karánsebesi román püspök utódját megválasztani. A román egyház szervezetéről szóló törvény pontosan előírja a választás módjait és megállapítja a választó-kongresszus tagjait. Kétszázötven szavaznak, köztük az érdekelt egyházmegyékből hatvanan. A román püspökökön és egyéb egyházi méltóságokon és kiküldötteken kívül a kongresszus tagjai a miniszterelnök, ha ortodox-román vallású (Vaida miniszterelnök görög katolikus vallású), a kultuszminiszter, a parlament két házának elnöke, a Semmitőszék s az Akadémia elnökei, az egyetemek rektorai és a teológiai fakultások dékánjai. Balan dr metropolita azon kívánságának adott kifejezést, hogy arra mindenképpen rátermett egyházi férfiut válasszanak meg püspöknek, aki nem özvegy- vagy elvált ember. A bánsági delegátusok ennek a kérelemnek meg is felelnek, de súlyt helyeznek arra, hogy a leendő püspök bánsági származású legyen. Hír szerint meg is egyeztek erre nézve Lazarescu Vasile dr archimandrita, nagyváradi teológiai tanár személyében. A karánsebesi püspöki székhelynek Temesvárra való áthelyezéséről egyelőre nem lehet szó, mivel ez a törvény értelmében amugysem lehetséges, amíg a püspöki szék betöltetlen.

MÉZESHETEKEN. — Örülök férjcsékém, hogy izlik a főztem. A mama mindig mondta, hogy két dolgot tudok kitűnően csinálni: heringsalátát és linzi tortát.

— És ez melyik a kettő közül?

A vásárhelyi katolikus főgimnázium megnyitása. Marosvásárhely. Saját tud. Az ősi marosvásárhelyi római katolikus főgimnázium fennállása óta a 225-ik nemzedék előtt nyitotta meg kapuit az ideai tanévben. Veni Sancte előzte meg a megnyitót, amelyet a plébánia templomban Jaross Béla apátplebános mondott és amelyen az összes marosvásárhelyi katolikus iskolák növendékei részt vettek. A tanári kar, valamint a növendékek, gyóntak és áldoztak. A főgimnázium megnyitó ünnepsége az intézet tornatermében folyt le, ahol Lóky Jenő főgimnáziumi igazgató mondott ünnepi beszédet. Megemlékezett az intézet nem régen elhunyt tudós tanáráról dr Kádár Ferencről, aki 10 éven át volt büszkesége a főgimnáziumnak. Bejelentette és bemutatatta a tanári kar új tagjait, akik közül ketten: Cselényi Béla és Vigh Károly, az intézet neveltjei voltak, míg Heinrich László és Szentmiklósy Ferenc kolozsvárról kerültek a főgimnáziumhoz. Végül az ifjusághoz szólott Lóky igazgató szerető, intő, felemelő szavakkal.

Letartóztatták a fehér székely harisnya piros-zöld zsinórja miatt. Csíkszereda. Saját tud. Csíkpálfa székely községben nagy feltűnést keltett, hogy a csendőrség letartóztatta és az ügyészségnek adta át Kopacz Ferenc gazdálkodót, aki a hagyományos fehér posztó nadrágján, (amint a Székelyföldön nevezik: a harisnyáján) piros és zöld színű zsinórozást viselt. A csendőrség állam elleni tüntetést látott az ősi viseletben és arra hivatkozott, hogy a magyar nemzeti színek használata büntetendő cselekmény. Az ügyészség még nem engedte szabadon. A zsinórozás a régi székely népviselethez tartozik és így öltözködik a székely falvak legtöbbje ősidők óta.

Völegények állást kaphatnak. A gladbachi főpolgármester azon fáradozik, hogy az ottani városházán a női munkások helyébe férfiakat alkalmazzon. Ezzel kapcsolatosan igen érdekes rendelkezést adott ki, amelyek a többek között a következőket tartalmazza. A női alkalmazottak nagyrésze bizonyára szívesen lemond állásáról, ha munkanélküli völegénynek biztosít ezen a módon pozíciót. Ép ezért hajlandó vagyok az ilyen hölgyek völegényeit levizsgáztatni, alkalmasak-e a megüresedő munkahely betöltésére. Helykép Gladbachban a városi hivatalnoknok völegényei igen előnyös helyzetben vannak, mert a főpolgármester úr azt is kilátásba helyezte, hogy ha elveszik menyasszonyukat, ráadásul megkapják a házassági segélyt is, amelyet tudvaleg a Hitler-kormány honosított meg Németországban.

* Aki a Pageolnak, mint vizeletantiszeptikumnak a csodálatos hatását megfigyelheti, meg fogja érteni, hogy ez a készítmény eddig 15 nagy díjjal lett kitüntetve. A Pageol megóvja a közvetlenül romboló mikroba seregétől, nemcsak a gonokokuszoktól, hanem a bacillusok sok más fajtájának seregétől, amelyek velük együtt vannak és a betegséget komplikálhatják.

I. Fuad egyiptomi királynak

a berlini egyetem az „orvostudományok dísz doktora” címet adományozta tudományos kutatásainak elismerésül.

Erdőtűzek Angliában

A rendkívüli hőség következtében Angliában a mező és erdőtűzek még egyre tartanak. A hadgyakorlatokat sem tarthatták meg, mert az összes gyalogos, lovas és hídász csapatokat az oltáshoz kellett kivezényelni. A katasztrófa gázmaszkok nélkül dolgozik a tűrhelyeken a tűseregben.

Father Coughlin

Ezt a nevet érdemes megjegyezni, ha nem is igen tudjuk kiejteni. Az Amerikai Egyesült Államok legnagyobb hitzónokának és néptanítójának a neve, aki egyébként katolikus pap. Sikere és hatása azonban éppen úgy túllépi — persze amerikai méretekben — a katolikus tábornak a határait, mint a magyar Tóth Tihaméré.

Érdekes adatokat olvasunk ennek az egyszerű és szerény papnak a munkájáról az amerikai németek egyik lapjában, Franz Markert Familienblattjának a hasábjain.

Father Coughlin előadássorozatait Detroit környékén egy kis városkának a kápolnájában tartja, ahol nem fér el 500 főnél nagyobb hallgatóság. Gondoskodik azonban arról, hogy tanításainak ennél sokkal nagyobb legyen a hallgatósága. Még pedig telivér amerikai módra. Kibérrel ebből a céliből egész sor rádió-leadások. (Amerikában ez a találmány nem az államnak a monopóliuma, mint ahogyan az újság sem az.) Fizetett ezért a legutóbbi előadás sorozatnál 240.000 dollárt, ami a mai alacsonyabb árfolyam mellett is még mindig mintegy 40 millió leinek felel meg. Szóval elég szép összeg. Ez az óriási summa pedig néhány hét alatt összegyűlt — önkéntes adományokból! Azoknak az adományozóknak, akiket a páternek a tanítása meghódított, vagy meghatózott, azonban nem elégedett meg ezzel a felemelő érzéssel, hanem arra is gondoltak, hogy ennek a lelki élvezetnek és tanulásnak a közvetítése pénzbe kerül. Sok pénzbe, amit valakinek meg kell fizetnie. Annak, akinek az élvezet és vigasz, amit nyújtott, megéri ezt az áldozatot.

Ez az előadássorozat, amelyről most szó van, 27 vasárnapon keresztül tartott. Ez alatt az idő alatt a hallgatók az önkéntes adományokon kívül még 2.550.000 példányban megrendelték nyomtatásban is a páternek azokat az előadásait, amelyek tetszésüket különösképpen megnyerték. Vagyis egy-egy előadást körülbelül 100.000 példányban. Ez azonban még nem elég. Ezzel az egyetlen előadássorozattal kapcsolatban 614.000 kötet olyan könyvet rendeltek meg az ő tárgyait alaposabban tanulmányozhatták. 118 munkatársra volt szükség Father Coughlin napi postájának az elintézéséhez! S azután is, amikor az előadássorozatnak már régen vége volt, még hosszú ideig 63 titkárra volt szükség levelezésének a viteléhez.

Amikor ilyesmit itt Erdélyben olvas az ember, nem tudja mire gondoljon inkább. Arra-e, hogy mi jönni veszik el tőlünk a gondolatok közvetítésének azt a páratlan és utólrérhetetlen eszközt, amit a rádió leadás jelent? Avagy pedig inkább arra, hogy az igazságnak a szomjas kutatása és az áldozatos érdeklődés csodákra volna képes nálunk is?

Erdélyi Miklós színgazgató jobban van. Jelentettük, hogy Erdélyi Miklós, Nagyváradnak több, mint 30 éven át volt színházigazgatója, aki évek óta Bukarestben él és üzletkötésekből tartja fenn magát a bukaresti Picadilly kávéházban hirtelen rosszul lett és a mentők szállították véjének, Gróf László színésznek Calea Dorobantilor 68. sz. alatti lakására. Tekintve Erdélyi 68 évét s azt, hogy évtizedek óta nagyon magas vérnyomása van, az a hír terjedt el, hogy állapota aggasztó. Most levél érkezett Váradra, amelyben Grófné Polgár Mariska színművésznő írja, hogy apját asztmatikus rohamok vették elő csupán, amelyekkel az utóbbi években kétszer is beteg volt, azonban már teljesen jobban van és aggodalomra semmi ok sincsen.

SPORT

Magyarország—Svájc 3:0 (1:0)

Avar pompás játékával, tartalékos csapattal is fölényesen győzött a magyar válogatott

Budapestről jelentik: Vasárnap játszották le a tizenharmadik Magyarország—Svájc válogatott mérkőzést az új kiírású Európa-Kupaért. Húszezer néző előtt — amelyben kétezer svájci volt — Frankenstein (osztrák) bíró vezetése mellett folyt le a mérkőzés, amely nem érte el a válogatott mérkőzések színvonalát. A közönséget nem is elégitette ki a játék. A magyar csapatnak, fölénye után ítélve, legalább 5:0-ra kellett volna, hogy győzzön.

Nem alaptalan az a felfogás, hogy a magyar válogatottak soraiból hiányoznak a nagy klasszisok. Egyedül Sárosi a hamisítatlan klasszis, ő azonban a mérkőzés jelentékeny idejében indiszponáltan mozgott. A magyar játékosok közül Avar nyújtott kiválót, aki egyben a mezőny legjobb embere is volt. Erő-készségben, lövésben és lendületes, lelkes játékban mindenkit felülmúlt. Kalmár a kijelölt középfedezet betegét jelentett s mivel a megejtett orvosi vizsgálat is alkalmatlannak minősítette, kimaradt a csapatból. Sárosi töltötte be a helyét, az így elárvult középcsatár posztjára viszont Telekit állította Nádas Ödön szövetségi kapitány bizalma. Teleki azonban már nem való a válogatottba, kedvező helyzetekben is, ha csak lehetett, hátrafelé játszott. A Korányi—Bíró hátvédpar csinált egy pár hibát. Szalai és Serényi szívvel játszott. Lázár jó volt, Polgár igyekezett.

A svájci csapat gyengén játszott. A „W” alakú támadó stílust aligha lehetőlük elsa-

játítani, mert maguk sem árultak el abban valami különösebb jártasságot. Kivált Séchehaye kapus nagyszerű védekezésével, továbbá Minelli, a két Abegglen fivér és Kaenel. Jaeck nagyon gyengén játszott.

A csapatok felállítása a következő volt: *Magyarország:* Háda, — Korányi, Bíró, — Szalay, Sárosi, Lázár. — Pusztai, Avar, Teleki, Polgár, Serényi. *Svájc:* Séchehaye, — Minelli, Weiler, — Binder, Imhof, Gilardoni, — Kaenel, Abegglen III., Frigerio, Abegglen II., Jaeck.

Már a nyolcadik percben megszerzi Avar az első gólt. Szalai szabadrugását Avar kapja, két emberen is átjátssza magát és nagy erővel a kapu balsarkába rugja a labdát (1:0). Továbbra is a magyarok támadnak, habár erős szél ellen játszanak, a lövések azonban nem sikerülnek. A svájciak csak egy-egy gyors lefutást vezetnek. A második félidőben — szél-től is támogatva — még nagyobb fölénybe kerül a magyar válogatott, gólt azonban csak a 20-ik percben érnek el. Polgár elől Minelli hátraad, Séchehaye elnézte. (2:0) Az öngól után elkeseredetten, de eredmény nélkül támadnak a svájciak, majd újra magyar fölény. A 32-ik percben Teleki szöktette Avar, aki két cselezés után közelről védhetetlen lövéssel beállította a végeredményt (3:0).

Frankenstein bíró jól vezette a mérkőzést, habár három tizenegyest nem ítelt meg a svájciak ellen.

A III. kerület FC súlyos veresége Nagyváradon

NAC—III. kerület FC 7:1 (2:0)

A III. ker. FC Győri—Bíró hátvédpar és a két lesérült szélső (Fenyvesi és Dömötör) nélkül állt ki a NAC ellen. Ehhez még hozzájárult Vancu bíró lehetetlen ítélkezéseivel, ami azután teljesen elvette a csapat játék kedvét. Az első gólt például egy 15 méteres lesállásból érték el a váradiak. Megfelelő jártasság nélküli bírót nem volna szabad nemzetközi mérkőzés vezetésére kirendelni, mert ezzel csak rontják a város hírnevét. A NAC minden bírói támogatás nélkül is 2—3 góllal jobb volt a

III. kerületnél. A csatársor olyan gyönyörű játékot mutatott be, amelyet még nem láttak Nagyváradon. Egyénileg Kovács emelkedett ki a támadósorból s egyben a mezőnyből is. A NAC góljait (Kocsis (2), Bodola, Kovács (3) és Rónai szereztek. A pestiek vígaszgólját a Bocskaitól kölcsönkért Kovács III. lőtte. A NAC minden egyes embere kitűnőt nyújtott, a III. kerületből Beretvási, Lutz, Dózsa kapus (a sok gólról nem tehet), Kovács III. és Kármán igyekeztek.

Magyar atléták győzelme Lengyelországban

Dermesztő hidegben, mintegy 6000 főnyi közönség jelenlétében bonyolították le a magyar—lengyel atlétikai viadalt a Kattowitz közelében levő Kralovska Hútában. Bár a hideg idő nagyon befolyásolta az eredményeket, a magyar csapat mégis jó eredményekkel tért haza. A világrekorder Kusocinsky távollétét a lengyelek nagyon megérezték.

Részletes eredmények a következők:

400 m. gátfutás: 1. Kostrozewski (Lengyelország) 55.2 mp., 2. Maszewski (Lengyelország), 3. Kertész (Magyarország).

Súlydobás: 1. Heljas (Lengyelország) 15.30 m., 2. Darányi (Magyarország) 14.89 m., 3. Solli (Magyarország).

1500 m. síkfutás: 1. Szabó Miklós (Magyarország) 4 p. 14.4 mp., 2. Kucharszki (Lengyelország), 3. Sesicki (Lengyelország).

100 m. síkfutás: 1. Kovács József (Magyarország) 10.6 mp., 2. Paizs (Magyarország), 3. Trojanovsky II. (Lengyelország).

400 m. síkfutás: 1. Biniakovski (Lengyelország) 50.4 mp., 2. Szalay (Magyarország) 51.1 mp., 3. Maszewski (Lengyelország).

110 m. gátfutás: 1. Kovács József (Magyarország) 15 mp., 2. Jávor (Magyarország), 3. Zaborinski (Lengyelország).

Távolugrás: 1. Twardovski (Lengyelor-

szág) 7 m. 10.5 cm., 2. Szabó József (Magyarország) 7.05.5 m., 3. Novák (Lengyelország).

5000 m. síkfutás: 1. Kelen (Magyarország) 15 p. 37.7 mp., 2. Simon (Magyarország), 3. Fialka (Lengyelország).

Gerelydobás: 1. Várszegi (Magyarország), 63.20 m., 2. Mikrut (Lengyelország), 3. Boros (Magyarország).

Magasugrás: 1. Késmárki (Magyarország) 186.5 cm., 2. Solyomi (Magyarország), 3. Plawczyk (Lengyelország).

800 m. síkfutás: 1. Kuzmicki (Lengyelország) 1 p. 59 mp., 2. Vértés (Magyarország) 1 p. 59.6 mp., 3. Kotrzewski (Lengyelország).

Diszkoszdobás: 1. Remez (Magyarország) 47.50 m., 2. Donogán (Magyarország) 46.83 m., 3. Heljas (Lengyelország).

4x100 m. staféta: 1. Magyarország (Duha, Szalai, Kovács, Paizs) 1 p. 30.8 mp., 2. Lengyelország) Cysz, Biniakovski, Trojanovsky II., Twardovski) 1 p. 31.5 mp.

A pontverseny végeredménye: Magyarország—Lengyelország 47.5:34.5.

A német—francia atlétikai viadalt Párizsban nyolcadszor is a németek nyerték meg 83:68 arányban

Vereséget szenvedett a Ripensia a Nemzeti Bajnokság során

Vasárnap két Nemzeti Bajnoki mérkőzést játszottak le. A Ripensia a legnagyobb meglepetésre saját otthonában vereséget szenvedett az újdonsült ligacsapattól, a Juventustól.

Juventus—Ripensia 3:1 (2:1).

Temesvárról jelentik: Lanyhán és lélek nélkül játszottak a temesvári profik és ennek tulajdonítható a vereség. A gólok sorrendje: Lupu, Maior II., Dobai, Lupu.

CFR—AMTE 1:0 (1:0).

Bukarestből jelentik: Az AMTE teljesen egyenrangú ellenfél volt, de csatársora gólképtelen. A vereséget azért nem érdemelte meg. A győztes gólt Chiroi II. 41-esből szerezte.

Kolping — MSE (Mezőtelegd) 2:1

Verőfényes őszi délutánon találkozott a két csapat a mezőtelegdi sportpályán. A mérkőzés 80 perce a Kolping fölényével telt el, jóllehet a Kolping kapusa első félidőben egy gólt is beengedett. Második félidőben a Kolping jobban rákapcsolt. Előbb Mile, majd Nagy lőnek gólokat a telegdiak kapujába. Végeredmény 2:1 a Kolping javára. Ötvös József a szurkolók terrorja dacára jól bírskodott.

A nagyváradi kerület bajnokságai

Nagyvárad. Makabea—Egyetértés 1:0 (1:0). Góllövő Gerő. Törekvés (Nagyszalonta)—Kinizsi (Nagyvárad) 3:2 (1:0). Kovács László a botrányokban bővelkedő mérkőzést mindvégig kezében tartotta. A szalontaiak góljait Patócs rugta.

Margitta. Viktoria—PTT 2:1 (1:1).

Nagyszalonta. NSC—Testvériség 1:1 (0:0).

Ausztria—Csehszlovákia 3:3 (2:1)

Prágából jelentik: Huszezer főnyi közönség előtt játszották le Ausztria—Csehszlovákia válogatott mérkőzését a belga Langenus vezetésével. A mérkőzés favoritja az osztrák csapat volt, amely azonban kénytelen volt megelégedni a 3:3 (2:1) arányú eldöntetlen eredménnyel. Az első félidőben az osztrákok technikai és taktikai fölényben voltak, de így is csak Planicka hibája révén jutottak vezetéshez a derekasan küzdő csehszlovákokkal szemben. A második félidőben a csehszlovák csatársort átesportosították és sikerült eldöntetlenné tenni a mérkőzést. A gólok közül Sindelar kétöt, Müller egyet szerzett az osztrákoknak, míg a csehszlovákok góljait Puc (2) és Silny lőtte.

Az osztrák csapatban a két hátvéd, valamint Mauseh volt jó. A csatársor szépen, de meddően játszott. A csehszlovák csapat minden tagja lelkesen küzdött, csak Planicka volt gyenge.

Szeged FC—Somogy 3:1 (0:1)

Szegedről jelentik: A Somogy a Bocskai ellen győztes csapatával, a Szeged FC pedig a Ferencváros ellen jól szerepelt együttesével állt fel. Szeged mindenképpen megérdemelte győzelmét, mert nemesek fedezettsora, hanem csatárai is jól működtek. A Szeged FC-ben Raffai, Somogyi és Bognár, a Somogyban pedig Jós, Mészáros, Galambos és Pető játéka érdemel említést. A gólokat Bognár (2), Kalmár, illetve Pálinkás szereztek.

Bécs—Prága 4:0 (2:0)

Bécsből jelentik: A mérkőzés az osztrák csapat fölényének jegyében folyt le. A gólok közül Stroh háromat, Hannemann egyet szerzett. A mérkőzést 15.000 főnyi közönség nézte végig. Bíró a magyar Klein Árpád volt.

Ausztra—Magyarország ifjúsági válogatott 8:0 (4:0)

Az első magyar—osztrák ifjúsági mérkőzés az osztrákok hatalmas fölényét mutatta. A magyar csapat szemre nem játszott olyan rosszul, mint ahogy az eredmény mutatja. Magyar játékosok közül Varga II., Hegyeskuty és Pesty játéka emelkedett ki

KÖZGAZDASÁG

Meghosszabbították az árúbehozatali engedélyeket

A Nagyvárad Kereskedelmi és Ipar-kamara közli: A vámok vezérigazgatósága 184750—1933. számú körrendeletével értesítette a vámhivatalokat, hogy a kereskedelmi minisztérium importosztályozási igazgatósága 155.416—1933. számú rendeletével megengedte mindazon kontingentálás alá eső áruk behozatalát, amelyek a származási helyről az importengedély érvényének lejártá előtt romániai rendeltetéssel elindították és a behozatali engedély lejártá után legkésőbb 60 napig az országba beérkeztek. A lejárt behozatali engedélyek meghosszabbítását esetről-esetre kérelmezni kell a kereskedelmi minisztérium

importszabályozási igazgatóságától s a kérvényhez okvetlenül csatolni kell az illetékes vámhivatal bizonyítványát, amelynek magába kell foglalnia: 1. az importáló cég nevét, 2. az ország megjelölését, ahonnan az áru érkezett; 3. az áru súlyát kilogrammokban. 4. A vámtarifa tételszámát, amely alatt az áru szerepel. 5. Az árunak a származási helyről való elindításának napját és az országba való érkezés napját, azzal a megjegyzéssel, hogy ezen adatok az árut kísérő szállítási okmányokból állapították meg. 6. A vámhivatal ezen bizonyítványa kiállításának keltét.

Miniszteri szaktisztviselőket delegálnak a Kereskedelmi és Iparkamarákhoz?

Az utóbbi napokban az a híresztelés kapott lábra, hogy az ipari és kereskedelmi miniszter már a legközelebbi jövőben az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz egy-egy minisztériumi szaktisztviselőt küld ki, hogy azok a beviteli engedélyek iránt beérkező kérvényezéssel kapcsolatban kellő felvilágosítással szolgáljanak az ügyfeleknek. A különös hírt kezdettől fogva kételkedéssel fogadtuk, mert hiszen köztudomás szerint maguk a kamarák saját szervezetükben kitűnően és a legnagyobb szakértelemmel látják el ezt a

fontos szolgálatot. A különben is elég szövevényes eljárás bürokratizálására tehát éppen sikkkel nincsen szükség. Ma aztán feltétlenül illetékes helyről szereztünk tudomást arról, hogy a hír ebben a formában valótlan. Mindössze arról van szó, hogy a kormány az országos érdekképviseletek bukaresti központjaihoz (Kamarák Szövetsége, UGIR, Sfatul Negustoresc) szándékozik egy-egy tisztviselőt az eljárás decentralizálása végett delegálni. Ez is azonban csupán terv, amelynek megvalósítása sokféle akadályba ütközik.

A román külkereskedelem állása

Bukarestből jelentik: Érdekes kimutatás készült a román külkereskedelem legutolsó négy esztendejéről. Eszerint az 1929—1932. közötti időközben összesen 80 milliárd 379 millió lei értékben vásárolt Románia külföldön, míg kivitele ugyanezen idő alatt 96 milliárd 373 millió leit tett ki. Így az utóbbi négy év alatt tehát a kiviteli felesleg 16 milliárd leire becsülhető. Külkereskedelmi szempontból Románia helyzete a legkedvezőbb Magyarországgal, mert ott a külkereskedelmi mérleg 5 milliárd 281 millió leijel aktív. Ezután Franciaország következik, majd Ausztria és Egyiptom egyenként több mint 3 milliárd leijel. A legkedvezőtlenebb a külkereskedelmi helyzet Csehszlovákiával, ahol az említett időszak alatt 4 milliárd 278 millió a passzívum. Hasonlóan kedvezőtlen a helyzet az Egyesült Államokkal és Németországgal szemben, ahol 3 milliárd 839 millió, illetőleg 2 milliárd 366 millió a beviteli többlet.

Ipari kiállítást rendez a szatmári Karitás. Szatmár. Saját tud. A szatmári Karitás nagyszabású ipari kiállítás megrendezésére készül, amelyen Szatmár ipari kézműveit akarja dióhéjban bemutatni. Az ipari és kézműmunka kiállításra az egyesület lelkes rendezőhölgyei mindazokat a szebbnél-szebb cikkeket felsorakoztatják, amelyeket a szatmári műhelyekben készítenek. A Karitás nemcsak a munkanélküliséggel küzdő szatmári iparnak és munkásságnak, de a közönségnek is szolgálni akar azáltal, hogy a közönség tudomást szerezzen az itt készülő gyártmányokról, megkímélhesse magát attól, hogy távoli városokból hozasson olyan árukat, amelyeket olcsóbban és idővesztés nélkül itt is megkaphat. A kiállítás költségeit olyan mérsékeltnek tervezik, hogy a szatmári iparosoknak könnyen módjukban legyen azon részvenni.

Nagyvárad piaci árak, szeptember 16. Búza 325—330, rozs 180—190, árpa 150, sörárpa 160, zab 140, tengeri 230—240, korpa 80—100, 0-ás liszt 620, főzőliszt 530, barna kenyérliszt 3, marhahús 6—16, borjúhús 20, sertéshús 20—22, zsír 30—32.

Országos vásár Nagyváradon. Az utóbbi időben szokatlanná vált élelme érdeklődés mellett hétfőn vette kezdetét Nagyváradon az őszi országos vásár. Az állatfelhajtás igen tekintélyes, emellett pedig gabonaműveket és takarmányt is nagy mennyiségben hoztak fel. A vásár igen népes. Nemesak a környék, hanem egész Erdély minden vidéke képviselve van az eladók és vevők sorában. Az első jelek eleven vásárlási kedvől tanuszkodnak. Az árak természetesen még nem alakulhattak

Németországban acél-országúkat építenek.

Düsseldorfban acél-országút építésével kísérleteznek. Egy kilométernyi úthoz 150—200 tonna acél szükséges. Az acélbordák közötti teret mész vagy kavics törmelékkel töltik ki és az egészet leöntik kátránnyal.

ki, mert úgy a kínálat, mint a kereslet egyelőre tartózkodó. Annyi azonban máris bizonyosnak látszik, hogy a gabonaművekben nem lesz számottevő árváltozás. Ezzel szemben az élőállat árai tartottak. A takarmánybőség miatt a gazdák nem sietnek az értékesítéssel s a szemmel láthatóan megelégnél keresletet is számításba veszik. Az úgynevezett „kirakóvásár”, amely különben is idejétmulta, korhadó intézmény, különlegesebb eredményekkel nem kecsegtet.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény.

Különféle.

Németül, franciául, angolul tanít mérsékelt díjért, kitűnő módszer szerint oszakis nőket és gyerekeket, az említett nyelvekből, külföldön vizsgázott diplomás nyelvmesternő. Nagyvárad, Lukács György utca 11 balról.

Értesitem tisztelt vevőmet, hogy néhány heti szünetelés után, újra üzembe hoztam Fűrdő-u. 18. szám alatti jöhrű cukrászatamat. Elsőrangú készítmények mérsékelt árak mellett. Tisztelettel Lázár József.

Egy saroküzlet október 1-re kiadó. Érkezni: Nagyvárad, Halász-u. 39.

Zenker Margit szabászati iskolájában újabb tanfolyam kezdődik szeptember 1-én Schlauchtér 2.

Iskolabárázó gyermek vagy diák ellátásra felvételi, cím: Alex Russó 2. (volt Károly-utca) Velenően.

Az E. Gojdu licum első osztályából kimaradt vagy felvételi vizsgát nem tett tanulók magán uton való módszeres és lelkiismeretes előkészítését vállaljuk. A jó eredményt eddigi működésünk biztosítja. Dr. Czumbel Károly és Szeri Andor tanító. Jelenkezés a Stark iskolában. Nagyvárad Regele Ferdinand ut 26/a.

Adás-vétel.

6 hold gyümölcsös és szőlő a város közvetlen közelében kaucióval bérbe adó. Cím Ritoók Zsigmond u 16.

Eladó egy zongora és egy nagy ebédlő-szönyeg Korós-u. 15.

Méztermelőktől mézet vesznek. Kérek ajánlatot. Jóó Lajos, Oradea, Take Jonescu (Korós-u.) 24.

PUHA OLMOT állandóan vez a Szent László nyomda r. t. Oradea, Str. Regele Carol No. 5.

Minden katolikusnak meg kell ismerkednie szent bite kulturértékével! Még ma rendeljük meg a KATOLIKUS LEXIKONT!

Egy fával és egy kokszszal fűthető, jókarban lévő vaskályha eladó. Horváth, Nagyvárad, Fűrdő-utca 14.

Lakás

Háromszobás mellék-helyiségekből álló, szép lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bathyányi u. 10. emelet.

Kiadó lakások Strada Tache Jonescu 58. Két-szobás októberre, egy-szoba-előszobás novemberre.

Modern háromszobás, fürdőszobás lakást keresek, lehet külvárosban, Phoenix-trafik Szilágyi Dezső-u. 6.

Négyszobás, modern lakás kiadó november 1-re. Szaniszló utca 27. szám.

Két szobás emeleti udvarlakás összes mellék-helyiséggel azonnal kiadó. Str. Moldova No. 18. (Kálvária utca).

Egy parkotás szoba mellék-helyiségekkel szeptember 15-től kiadó. Nagyvárad, Gerliczy-u. 6.

Két- és háromszobás, fürdőszobás lakások november 1-re kiadók. Berkovits Ferenc-utca 38.

Kétszoba, konyha, előszoba minden mellék-helyiséggel november 1-re kiadó. Bethlen-u. 24.

Kiadó lakás. Háromszobás, konyha, fürdőszoba és mellék-helyiségekkel ellátott modern magánház augusztus 15-re. Strada Delavrance (Ritoók Zs.) 40. kiadó.

Egy szoba, konyha szeptember 15-re kiadó. Petru Rareş (Péter-u.) 12 sz.

Kiadó azonnalra a fő-utca 7. szám alatt egy 3 vagy négyszobás komplett lakás, valamint Korós-utca 15. sz. alatt egy kétszobás lakás. — Érdeklődni ugyanott lehet.

Alkalmazás

Elsőrendű tőke-szöveget azonnalra keresek. Röllich Parcoul Ștefan cel Mare 19 Oradea.